

Układy cienkowarstwowe o prostopadłej anizotropii magnetycznej sterowalnej polem elektrycznym

Anna Kozioł-Rachwał

Wydział Fizyki i Informatyki Stosowanej AGH
National Institute of Advanced Industrial Science and Technology (AIST)

Niskowymiarowe układy magnetyczne od dziesięcioleci przyciągają uwagę badaczy a eksploracja ich właściwości jest ważna zarówno z punktu widzenia badań podstawowych jak i potencjalnych możliwości aplikacyjnych. Jednym ze skutków obniżenia wymiaru układu magnetycznego jest modyfikacja jego anizotropii magnetycznej (*Magnetic Anisotropy* - MA). Wraz z obniżeniem grubości układu zaczyna rosnać udział składowej powierzchniowej MA, która często faworyzuje kierunek namagnesowania prostopadły do powierzchni warstwy.¹

Obliczenia teoretyczne donoszą o prostopadłej anizotropii magnetycznej (*Perpendicular Magnetic Anisotropy* - PMA) ultra cienkich warstw Fe w kontakcie z MgO.² Badania eksperymentalne potwierdziły istnienie PMA w temperaturze pokojowej w układzie MgO/Fe/MgO,³ MgO/Fe/Cr^{4,5,6} czy MgO/Fe/V.⁷ Dodatkowo, dla warstw MgO/Fe/Cr oraz MgO/Fe/V pokazano, że anizotropia magnetyczna warstw Fe może być kontrolowana poprzez pole elektryczne (*Voltage Controlled Magnetic Anisotropy* - VCMA), co otworzyło potencjalne możliwości wykorzystania układów wykazujących efekt VCMA w pamięciach magnetycznych nowej generacji.⁸

W swoim referacie zaprezentuję wyniki badań nad anizotropią magnetyczną oraz możliwością jej modulacji poprzez pole elektryczne w układzie MgO/Fe/Cr. Pokażę, jak zwiększyć PMA w układzie poprzez zastosowanie buforowej warstwy MgO.⁶ Przedstawię wyniki badań nad wpływem pola elektrycznego na MA w układzie⁹ oraz pokażę, że PMA oraz efekt VCMA zaobserwowany dla warstw Fe w układzie MgO/Fe/Cr mogą być wzmocnione poprzez umieszczenie ultra cienkiej warstwy Cr w interfejsie MgO/Fe.¹⁰ Przedyskutowane zostaną również wyniki badań nad wpływem obecności atomów Ir w warstwie Fe na anizotropię magnetyczną oraz efekt VCMA w układzie MgO/Fe/Cr.¹¹

---

¹ U. Gradmann and J. Müller, Phys. Status Solidi 27, 313 (1968).

² A. Hallal, H. X. Yang, B. Dieny, M. Chshiev, Phys. Rev. B 93, 1-5 (2016).

³ A. Kozioł-Rachwał, W. Skowroński, T. Słęczak, D. Wilgocka-Słęczak, J. Przewoźnik, T. Stobiecki, Q. H. Qin, S. van Dijken and J. Korecki, Journal of Applied Physics 114, 224307 (2013).

⁴ J. W. Koo, S. Mitani, T. T. Sasaki, H. Sukegawa, Z. C. Wen, T. Ohkubo, T. Niizeki, K. Inomata, and K. Hono, Appl. Phys. Lett. 103, 192401 (2013).

⁵ C.-H. Lambert, A. Rajanikanth, T. Hauet, S. Mangin, E. E. Fullerton, and S. Andrieu, Appl. Phys. Lett. 102, 122410 (2013).

⁶ A. Kozioł-Rachwał, T. Nozaki, V. Zayets, H. Kubota, A. Fukushima, S. Yuasa, and Y. Suzuki, J. Appl. Phys. 120, 085303 (2016).

⁷ C.-H. Lambert, A. Rajanikanth, T. Hauet, S. Mangin, E. E. Fullerton, and S. Andrieu, Appl. Phys. Lett. 102, 122410 (2013).

⁸ P. K. Amiri, J. G. Alzate, X. Q. Cai, F. Ebrahimi, Q. Hu, K. Wong, C. Grèzes, H. Lee, G. Yu, X. Li, M. Akyol, Q. Shao, J. A. Katine, J. Langer, B. Ocker, and K. L. Wang, IEEE Trans. Magn. 51, 11 (2015).

⁹ T. Nozaki, A. Kozioł-Rachwał, W. Skowroński, V. Zayets, Y. Shiota, S. Tamaru, H. Kubota, A. Fukushima, S. Yuasa, and Y. Suzuki, Phys. Rev. Applied 5, 044006 (2016).

¹⁰ A. Kozioł-Rachwał, T. Nozaki, K. Freindl, J. Korecki, S. Yuasa and Y. Suzuki, <http://arxiv.org/abs/1701.00048>.

¹¹ T. Nozaki, A. Kozioł-Rachwał, M. Tsujikawa, Y. Shiota, X. Xu, T. Ohkubo, T. Tsukahara, S. Miwa, M. Suzuki, S. Tamaru, H. Kubota, A. Fukushima, K. Hono, M. Shirai, Y. Suzuki, and S. Yuasa, wysłano do publikacji.